

Suomen lähialueiden muutosdynamikka - Itämereltä Murmanskiin

Venäjä jakautuu 83 hallinnolliseen alueeseen -Suomea lähellä on 4: Pietari, Leningradin alue, Karjalan tasavalta ja Murmanskin alue

Kari Liulto

Johtaja

Centrum Balticum säätiö

Professori, johtaja
Pan-Eurooppa Instituutti
Turun yliopisto

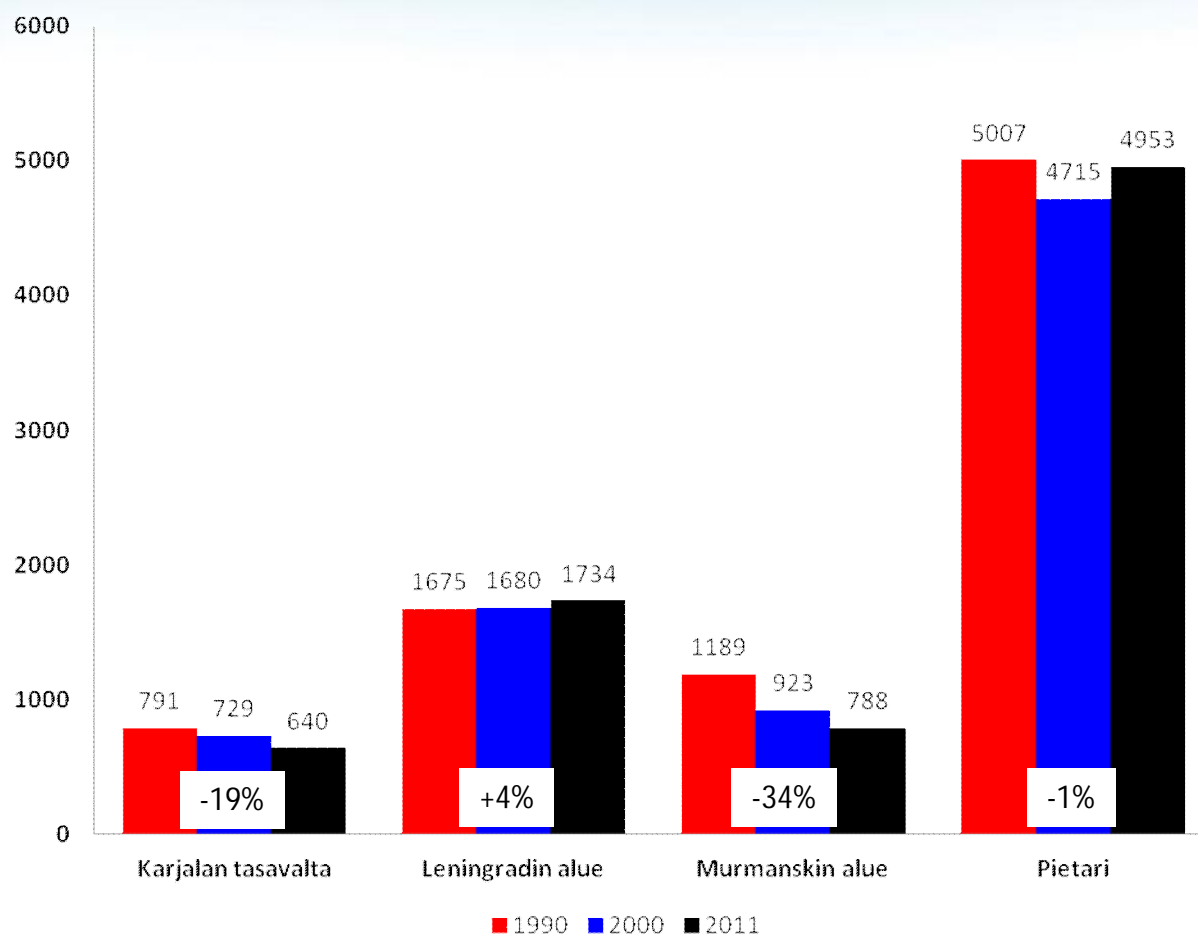
Helsinki 20.5.2013

Lähialueittemme rooli Venäjän taloudessa 2011

	Pietari	Leningradin alue	Karjala	Murmansk
Väestö	3.5%	1.2%	0.4%	0.6%
BKT (2010)	4.5%	1.3%	0.3%	0.6%
Vienti	4.1%	3.0%	0.3%	0.5%
Tuonti	10.7%	2.5%	0.1%	0.2%
Suorat ulkomaiset investoinnit (Moskova 22%)	5.8%	3.1%	0.2%	0.1%

Väestökehityksen muutosdynamikka

(väestömäärä 1000 ihmistä)

Murmanskin ja Karjalan väestön jyrkkä tiputus - nuoriso muuttaa pois työn perässä

Leningradin alueen uudet teolliset työpaikat väestökasvun taustalla

Pietari tulee arvatenkin jatkamaan kasvua eli imemään väkeä lähialueilta

Väestökehityksen muutosdynamikka

- alle työikäisen väestön osuus koko väestöstä

	1990	2011
Karjalan tasavalta	25%	16%
Leningradin alue	23%	14%
Murmanskin alue	26%	17%
Pietari	20%	12%
Moskova	20%	13%
KOKO VENÄJÄ	24%	17%

Myös Venäjän
väestörakenne
ikäntyy

Lähialueemme eivät
muodosta
poikkeusta

Metropolien
elämänmeno on
laskenut lasten
osuutta – lasten
kasvattaminen
metropoleissa
hankalaa ja kallista

BKT-osuuden muutosdynamikka

- osuus Venäjän BKT:sta

	2000	2010
Karjalan tasavalta	0.5%	0.3%
Leningradin alue	1.0%	1.3%
Murmanskin alue	1.0%	0.6%
Pietari	3.3%	4.5%
Moskova	20.1%	22.5%

Talouden keskittyminen Moskovaan jatkuu (hienoinen tilastoilluusio)

Pietarin ja Leningradin alueen asema Venäjän taloudessa vahvistuu

Karjala ja Murmansk venäläisiä periferioita

Elintaso 2011

41 ruplaa = 1 euro

	Ruplaa (kuussa)	Lihan kulutus (kg)
Karjalan tasavalta	17 543	70
Leningradin alue	15 932	74
Murmanskin alue	25 303	76
Pietari	25 995	71
Moskova	47 319	80
KOKO VENÄJÄ	20 755	71

Pietarin palkkataso
kaukana Moskovan
tasosta

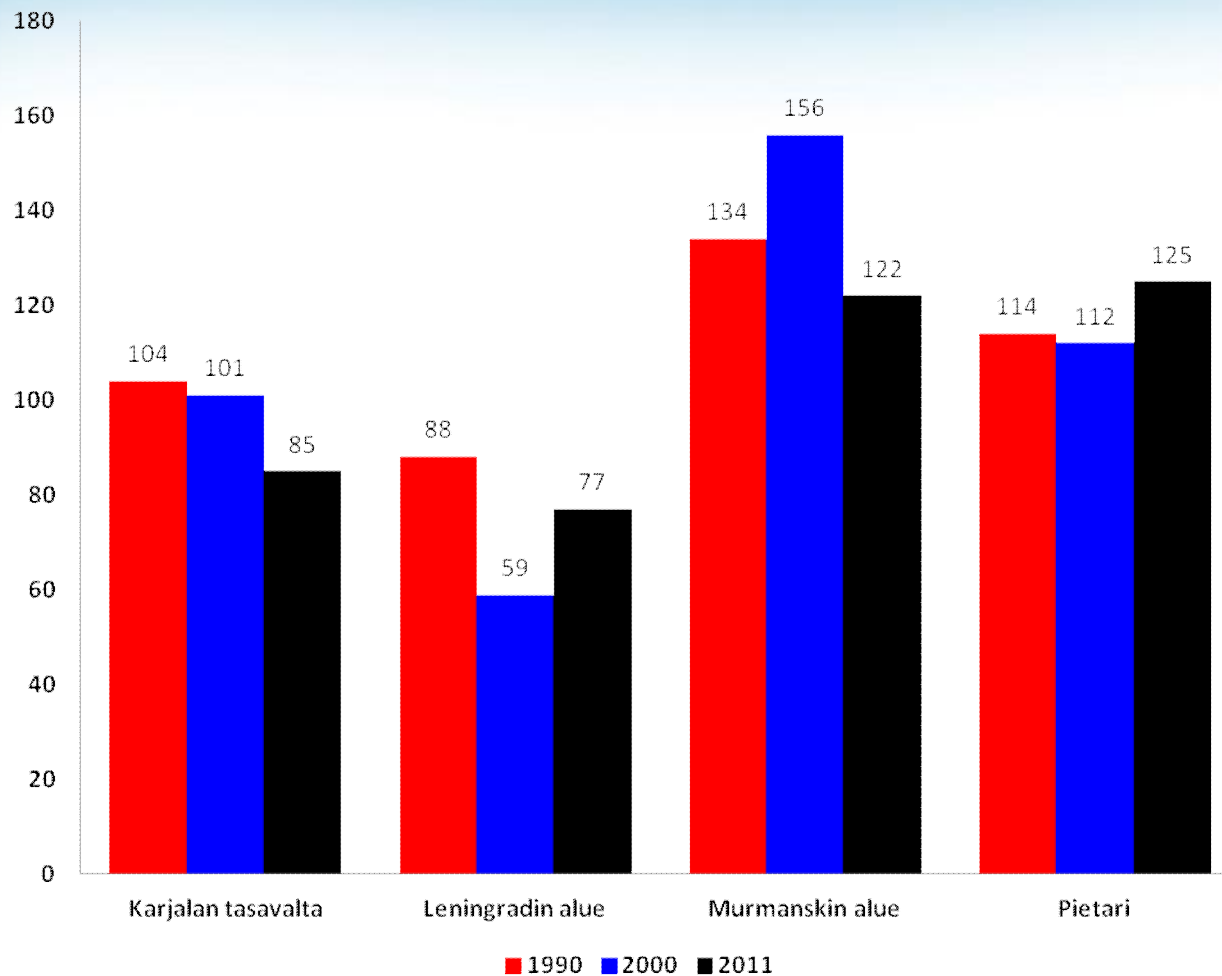
Murmanskin
palkoissa
"Lapin lisä", jonka
suuruus on
pienenemässä

Lihankulutus
kasvanut 60% tällä
vuosituhannella

Kokonaisuudessaan
lähialueemme eivät
ole erityisen vaurasta
edes venäläisessä
vertailussa

Palkkatulojen muutosdynamikka

(suhteessa maan keskiarvoon = 100)

Karjalan tasavallan ja Murmanskin kehitysnäkymät eivät ole ruusuiset

Leningradin alue on alkanut elpyä – se on Pietarin teollisuusalue

Pietarin kehitykselle turismi voisi tuoda lisäpuhtia (turisteja Pietarissa vuosittain yli 5 miljoonaa – Pariisissa yli 40 miljoonaa)

Havaintoja Pietarin kehityksestä

Pietarin johto ei erityisen kansainvälisenhenkinen

Suomalaisyrityksillä säilynyt vahva asema Suur-Pietarin markkinoilla, vaikkakin suomalaisten expat:ien määrä jopa laskenut

Pietarista Venäjän arktinen keskus

Vuonna 2018 jalkapallon MM-pelejä pelataan myös Pietarissa

Pietarin pääkonsulaatti myönsi v. 2012 yli miljoona viisumia

Pietarin uuden lentokentän valmistumisen vaikutus pietarilaisten ulkomaanmatkailuun ? (2012 Pulkovon matkustajamäärä n. 11 miljoonaa)

Havaintoja Leningradin alueen kehityksestä

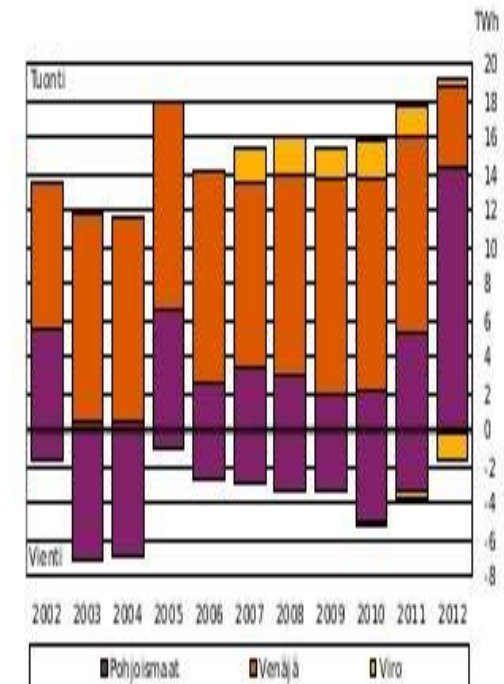
Sähkön tuonnin kääntyminen sähkön vienniksi Leningradin alueelle / Pietariin ?

Leningradin alueella tuotettujen länsituotteiden tuonti Suomeen (esim. Nokian Renkaiden tuotteet)

Ust-Lugan tuleva kehitys ?

Liitetäänkö Leningradin alue joskus Pietarin kaupunkiin ?

Sähkön tuonti ja vienti

Havaintoja Karjalan tasavallan kehityksestä

Karjala elää metsästä – ja metsässä (periferinen sijainti)

Karjalan tasavalta tarvitsisi kokonaisvaltaista talousreformia
– pk-yrittäjyys ja alihankintayhteistyö Suomen suuntaan

Karjalan tasavallan päämiehellä suomalainen neuvonantaja
(Pauli Haatainen)

Vuonna 2012 Petroskoin konsulaatti myönti yli 60,000
viisumia

Havaintoja Murmanskin alueen kehityksestä

Merikauppasataman lastimäärät kasvussa vuonna 2012 (+10%) – kasvussa erityisesti hiili ja rautamalmit

Vuonna 2012 Murmanskin konsulaatti myönti yli 80,000 viisumia

Rajajlytysten määrä kasvoi Lapissa liki 40% vuonna 2012

Ulkomaalaisbisnekselle tiukempia rajoituksia sotilasalueilla

Aluetalous pahasti pakkasella (v. 2013 n. € 1 mrd)

Alueen kuvernööri arvioitu Venäjän vähiten businessystävälliseksi kuvernööriksi (Social Opinion Research Laboratory)

Merisataman erityistalousalue ei toteutune

Shtokmanin kentän avaamista voidaan joutua odottamaan pitkään (kenttä löydettiin 25 vuotta sitten)

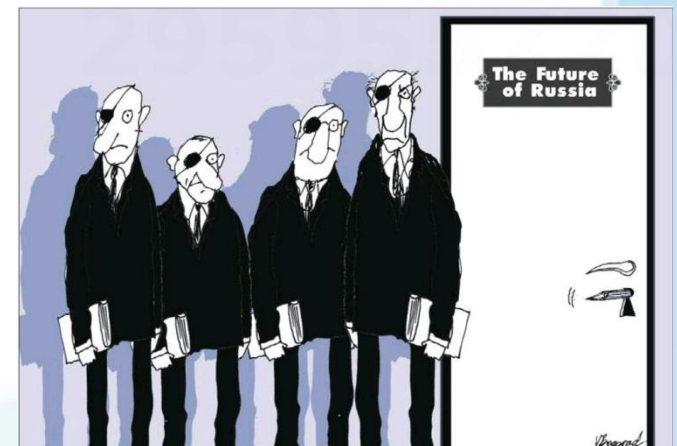

Joitain harkinnanarvoisia toimenpiteitä

Suomessa ei juuri tutkijoita (pl. Pietarin pääkonsulaatissa), jotka systemaattisesti seuraavat lähialueitten taloudellis-poliittista kehitystä - lähialueseuranta olisi syytä käynnistää pikaisesti uudestaan

Opiskelijavaihtoa erityisesti Karjalan tasavallan ja Murmanskin alueen suuntaan elävöitettävä

Vaikka maantietransiton kultakausi lienee takanapäin, valmistautuminen EU-Venäjä-viisumivapauteen voisi olla kaukonäköistä

EU-Russia tourism in 2011

25 million visits to Russia from ...

44 million visits from Russia to ...

CIS is the main source and the main destination – no data available

China	3%	7%	Turkey
USA	1%	6%	China
Turkey	1%	4%	Egypt
EU	22%	32%	EU
EU total	5.5 mn	13.8 mn	EU total
Finland	1.2 mn	4.4 mn	Finland (+ transit)
Poland (K-grad)	0.7 mn	1.7 mn	Estonia
Germany	0.6 mn	1.3 mn	Germany
Lithuania	0.6 mn	0.8 mn	Lithuania (Kaliningrad impact)
Latvia	0.6 mn	0.8 mn	Spain
UK	0.2 mn	0.7 mn	Italy
Other EU states	1.6 mn	4.1 mn	Other EU states

Finland 1/10

Compare: 80 million foreign visits to France in 2011 i.e. Russia not very attractive tourist destination yet.

Source: Russian Federal Agency for Tourism